

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, péntek 1909. augusztus 27.

191. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy hónapra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Magyar Ikarusok.

A francia zsenialitás ismét hatalmas lépéssel vitte előbbre az emberiség fejlődésének ügyét.

Amit évtizedekkel ezelőtt lehetetlennek tartottak, amin gunyos mosolylyal siklottak tovább s ami csupán a gyermekek és regényírók fantáziájában élt, az ime megvalósult: Francia mérnök átrepül erőművé gépén a La Manche csatornán s így francia földről átszáll a brittek birodalmába.

A repülés problémája megoldatott s a haladás új perspektívája szédületes arányokban tárul szemünk elé.

Bleriot példája egymásután megtermi a sikeres repülési kísérletek sorozatát s utána Latham, Wright, Zeppelin nagy eredményeiről számol be a táviró.

Minden országban lázas izgatottsággal, szinte lélegzetviasszafojtással várják a kísérletekről szóló tudósításokat, a percnként érkező újabb híreket, melyek mind a levegő meghódításáról beszélnek.

Mindenütt siker, mindenütt haladás, előmenetel. Csak éppen a magyar lángész hever parlagon, vagy ha korszakos találmányokkal gazdagítja is a világot, annak gyümölcseit nem ő élvezi.

Tekintsünk kissé vissza s lapozzunk a híres feltalálók életrajzában, történetében. Vajjon mit fogunk tapasztalni.

A legnagyobb praktikus találmány a gyújtó feltalálója magyar ember. A varrógép konstruktora magyar, de találmányait az amerikai Howe szabadalmaztatja, s a magyar lángész nyomorban fejezi be az életét. A Röntgen-sugarakat évek előtt magyar tudós fedezte fel, de miután kellő anyagiak fölött nem rendelkezett, kísérleteit nem tökéletesítheti, s így a korszakot alkotó találmány alkotása idegen nemzet fiának dicsőségét öregbítette.

S így egymásután egész légióját a magyar híres találmányoknak felsorolhatnók. Mind a magyar zsenialitás szüleményei, de egyben áldozatai a magyar éhhetetlenségnek is.

A külföldön ismerik a magyar elme találmányosságát s Edison, Tesla (ki különben is magyar ember) műhelyeikben nagyrészt magyar mérnököket foglalkoztatnak. De a dicsőség, az anyagi előny mindenkor az idegeneké, mert mi magyarok nélkülözünk mindenben az erőlcsei és anyagi támogató erőt s a feltalálók nagyrésze saját erejével pótolni ezt nem tudja.

A francia Akadémia nemcsak hatalmas díjakkal jutalmazza a világraszóló találmányokat, hanem megfelelő szakosztályokban szervezett vizsgálóbizottságok jelentése alapján, jónak látszó eszmék kiviteléhez, hatalmas anyagi erővel segédkezet nyújt.

Igy történt ez a legutolsó időkben is, mikor a rádium kutatói és feltalálói, a világhírű Curie házaspár bemutatta tapasztalatait, mely még csak körvonalaiban jelezte egy új elem felfedezését.

A francia Akadémia azonnal rendelkezésükre bocsátott oly nagy anyagi tőkét, hogy a tudós házaspár nyugodtan, gondtalanul szentelhetette minden idejét kutatásainak abban a tökéletes laboratóriumban, mely ugyancsak a francia Akadémia jóvoltából állott szolgáltatukra.

S így jött létre azután a rádium felfedezése a francia Akadémia segítségével, a francia nemzet örök dicsőségére.

Pasteur, a veszettség szerumának felfedezője szintén a francia Akadémia segítségét vette igénybe kutatásainál.

S így sorra, rendre felsorolhatnók mindama korszakalkotó találmányokat, melyek a francia névhez fűződnek, hol az Akadémia játszott mindenkor azt a fontos szerepet, melynek végeredményeképpen a találmány létrejöttét köszönhetjük.

Most is egész raja, a buvárkodó elméknek foglalkozik a francia Akadémia segítségével a tüdővész elleni szérum felfedezésén s bizonyos, hogy csupán idő kérdése, hogy ez is a megvalósulás stádiumába lépjen.

Csak a magyar Ikarusok, a hiába erőlködők szárnyai olvadnak fel a részvétlenség, a közöny s anyagi támogatás hiányának forró sugaraiiban. Ők hiába lángelmék, hiába török fejűek, sokszor eredménytelenül a nagy problémákon, senki sem akad, ki őket kísérleteikben támogassa. Sőt ellenkezőleg. A mult példái csak igazolják, hogy még a neves magyar találmányok gyümölcseit is idegenek élvezik.

A magyar Ikarusok sorsa szánalomra méltó. De úgy látszik, hogy újabban barátságosabb szellők lengedeznek e téren is.

A magyar tudományos Akadémia legutolsó nagygyűlésén az elnök indítványára elhatározták, hogy a magyar feltalálók ügyét előmozdítandó ezentúl figyelemmel kísérik a magyar találmányokat, az arra érdemeseket anyagi támogatásban részesítik.

Ugyanezt a célt szolgálja a magyar szabadalmi hivatal elnöke is, mikor levélben közli a tudományos Akadémiával, hogy bírótársaiból bizottságot alakított, mely bizottság féléves gyűlésein a beérkezett magyar találmányokat felülbírálja s az arra méltókat az Akadémiának pártolásra előterjeszti.

Igy, mint látjuk, a magyar Ikarusok, kik eleddig a tökehiány s járatlanságuk következtében nem élvezhették találmányaik gyümölcseit, most a magyar tudományos Akadémia s a Szabadalmi hivatal jóvoltából találmányaik értékesítését remélhetik.

S ennek éppen legfőbb ideje is volt. Mert utóvégre egy nemzet sem nézheti tétlenül a többi ország hatalmas törekvését arra, hogy

az emberiség s egyben saját javukat szolgálják. S a nemes versengésben a magyar nemzet, minden szép és jó dolognak lelkes híve, nem maradhat a háttérben.

Fel tehát magyar Ikarusok a küzdelemmel! A pályabér nagy s a hírnév és dicsőség legszebb jutalma a tehetségnek.

Molnár Ödön.

UJDONSÁGOK.

— Amerikai hadihajók Fiumében.

Mint értesülünk, hivatalosan is megállapították már, hogy szeptember hó közepe táján két amerikai hadihajó érkezik kikötőnkbe. Hajórajunk ez alkalommal parancsot fog kapni, hogy a két amerikai hadihajót ünnepélyesen fogadja.

— A nagyszerb pör. Zágrábi tudósítónk jelenti: A nagyszerb felségárulók bűnpörének mai tárgyalásán Accurti ügyész válaszolt a védőknek a mentőtanuk megidézésére vonatkozó javaslatára. Az ügyész a tanuk megidézése ellen nyilatkozott, miután azok csak negatív vallomásokot tehettek, amelyek a már kihallgatott tanuk pozitív vallomásaival szemben elenyésző jelentőségűek lennének. Az ügyész a maga részéről is több tanu megidézését javasolta, akik arról tanuskodhatnának, mint terjesztették a nagyszerb propagandát Lika vármegyében. Tiltakozott az ügyész azok kihallgatása ellen, akiket már mint vádlottakat kihallgattak és az eljárást ellenük egyelőre beállították.

— Elkobozott kenyér. Derencin vásárbiztos tegnap délután Demarmels Jánosnak a Corsia Deákon levő péküzletét ellenőrizte s a kiszolgáló asztalon mintegy husz kilogramm kenyeret talált, amelyet, minthogy a kenyér az egészségre ártalmas volt, azonnal elkobozott. A vásárbiztos megállapította, hogy Demarmels a romlott kenyérből már nagyobb mennyiséget elárúsított. Derencin a pékmestert ma reggel feljelentette a rendőrségen s egyuttal megemlítettette, hogy Demarmelst hasonló egészségügyi kihágásért a rendőrség már megbüntette. A vásárbiztos feljelentést tett Hubicka Ferenc 25 éves fiumei egyén ellen is, aki a kenyér elkobozása alkalmával Demarmels üzletében volt s az elkobozást meg akarta akadályozni s Derencin hivatalos működését erős szavakkal bírálta. A rendőrség úgy Demarmels pékmester, mint Hubicka ellen megindította az eljárást.

— Eltűnt leány. A napokban eltűnt a felső Belvederen levő lakásáról C. Elsa egy jómódu fiumei kereskedő 20 éves leánya. A kereskedő attól fél, hogy a leány, aki gyógyíthatatlan beteg s az utóbbi napokban életuntágról panaszkodott öngyilkossá lesz.

— Ellopott kikötőlámpalánc. Tegnapelőtt délután a Baross-molón levő kikötő lámpát tartó láncot ismeretlen tettesek ellopták, úgy, hogy a lámpa eldőlt. Csak este 7 óra körül, mikor a lámpát megakarták gyújtani vették észre a lopást s az ellopott láncot más-sal helyettesítették, hogy az érkező hajókat a kikötőbejáratára figyelmeztethessék.

— **A meggyalázott horvát lobogó.** A Narodne Obrana és ennek nyomán a zágrábi koalíciós lapok a múlt héten azt jelentették, hogy az északi magyar népiskola néhány tanítványa augusztus 18-án ő felsége születése napján meggyalázta a horvát lobogót. A horvát sajtó szigorú vizsgálatai indítását követelte, amelyet el is rendeltek. A tegnapi befejezett szigorú vizsgálat eredményéből kitűnt, hogy az egész újsághír alaptalan és hogy az ellenzéki sajtó két diurnista koholmányának felült. A rendőri kihallgatás alkalmával az említett diurnisták kijelentették, hogy ők egy középiskolai tanulótlól hallották a zászlósértés híreit, mire a diákot is kihallgatták. Ez azt vallotta, hogy a kritikus időpontban még csak az utcán sem volt. Néhány magyar gyerek vonult el az utcán dalokat énekelve éppen mikor ő az ablaknál állott. Vajjon a szótartat énekeltek-e nem tudja, mert nem ismeri. Zászlósértés már azért sem történhetett, mert a kérdéses zászló sokkal magasabban lobogott, semhogy azt a kis gyerekek elérhették volna. Különben sem látta, hogy a gyerekek a horvát zászlót lekopték volna.

— **Egy munkás balesete.** Jarda Rafael 50 éves dalmáciai illetőségű munkás tegnap a Deltán szerencsétlenül járt. Munkája közben ugyanis egy nagy fagerenda a bal lábára esett, amely két helyen eltört. A mentők a kórházba szállították.

— **Magyar munkások sorsa Amerikában.** Newyorkból jelentik, hogy a magyar vasgyári munkások sztrájkja Pittsburgban nagy erőszakoskodásokra vezetett. A rendőrök és katonák dühükben teljesen ártatlan magánszemélyeket sem kíméltek meg. Egy tekintélyes orvost a rendőrök letűtötték és halálosan megsebesítettek. A sztrájkolók nejeivel szemben is a legkérelmezhetőbb szigorral járnak el. A katonai őrizet alatt álló sztrájkolók halálos félelemben élnek és nagy számban menekülnek a műhelyekből. A közvélemény is a társaság ellen fordul, mely különösen a magyar munkásokkal a leggyalázatosabban bánik.

A helyzet ma annyira komoly, hogy ki hirdették az ostromállapotot.

A rendőrség és katonaság a legutolsó huszonnégy órában a legkimételetlenebbül járt el a tömeggel szemben és attól tartanak, hogy ez nagyon is sok embernek az életébe került. A rendőrség sok revolvert, amelyet a sztrájkolók elrejtettek, elkobzott.

— **Türr István iratai és az olasz kormány.** Rómából írják: Az olasz kormányt és a hivatalos köröket sokat foglalkoztatják mostanság Türr István tábornok okiratai. A vitéz tábornok életében többször kijelentette, hogy az olasz szabadságküzdelmekre az úgynevezett „risorgimento“-ra vonatkozó iratait halála után az olasz kormánynak hagyja. Ennek a szóbeli végrendeletnek alapján az olasz kormány hivatalos tárgyalást kezdett a tábornok két örökösével, akiknek egyike Párisban él, másika Bécsben. Türr Lujza asszony, a tábornok menyje, bár nem vonta kétségbe ipja szóbeli ígéretének hiteles voltát, ragaszkodott ahhoz, hogy Türr István minden hátrahagyott irata az örököséi. Annál inkább, mert — úgy mond — a magyar kormány meg akarja vásárolni az egész hagyatékot. A tábornok másik örököse, Pisoni asszony, aki Bécsben lakik, azt izente az olasz kormánynak, hogy átengedi az irásokat, de csak megfelelő évi járadék fejében. Minthogy Türr István jelentős szereplője volt az olasz szabadságharcnak, Garibaldinak kedves embere és számos más olasz híres férfinak személyes barátja, az olasz kormány nagy súlyt vet az iratok megszerzésére. Szívesen meg is vásárolná őket, ha csak pénzen mulik a dolog, az iratokat nem is engedi át másnak.

— **Magyar ipar Pólában.** A haditengerészeti részére Pólában új dokkot építenek. A szükséges szegecses szállításával a quota árnyában, vagyis mintegy 5 waggon szegecs szállításával Virág és Faragó budapesti vaszerkezeti és csavargyárat bízták meg. A k. k. Seearsenal pólai kiküldöttje a próbatesteken eszközölt sikeres próbák megejtése után az összes 5 waggon megrendelt áru elküldésére az engedélyt megadta.

— **Országut javítás.** A fieme—trieszti országut helyreállításával Voelopivec Ferenc kamujci lakost bizta meg az osztrák kormány.

— **Rossz fagyalt elárúsításáért.** A városi vásárbiztoság alkalmazottai tegnap a vásárbiztoságra kísérték Mastropasqua Péter 44 éves olaszországi bisselii utcai cukrászt, mert a város utcáin engedelem nélkül fagyaltot árúsított. Derencin vásárbiztos, minthogy a fagyalt az egészségre ártalmas volt, a fagyaltot elkobozta s Mastropasqua utcai cukrászt egészségügyi és ipari kihágásért a rendőrségen feljelentette.

— **Mozgófényképfelvétel a bankrablásról.** A Banca Popolare Fiumana pénztárának gyilkossággal súlyosított kirablását, a rablók revolverdörgés közti menekülését, az izgalmas hajszát ezentúl minden kockázat nélkül a moziban is végig lehet szemlélni. Az érdem egyik élelmes trieszti mozgófénykép tulajdonosáé, aki a városi tanácshoz fordult, engedjék meg neki, hogy a bankrablás izgatóbb részleteit filmtekerészen megörökíthesse. A tanács a mozitulajdonos kérelmét teljesítette s a mozgófényképszínház megbízottja Fanuo Vilmos Henrik már el is készítette a szükséges felvételeket. Tegnap a kora reggeli órákban lefényképezték a bank környékét, amelyen három a rablók maszkjába öltözött egyén éppen a bank körül ólalkodik, majd megörökítette a bank helyiségében történt rablást, később pedig felvételeket készített a Via Adamichról, a Piazza Elisabetháról, a Via Ciottáról, általában mindazokról a helyekről ahol az izgalmas hajszát lejátszódott. Ma reggel pedig Ratkovics rendőr fellépésével Kisenevski életveszedelmes elfogatási jelenetét szerezte meg a film szalagok számára. Fanno Bertalan azt a jelenetet örökítette meg, amikor néhány pillnattal az elfogatás előtt Kisenevski hirtelen hátrafordult s a közvetlen közelében álló Ratkovics rendőrről. Nagybbr hatás kedvéért revolver is szerepelt, amelynek csövében salétrompori gyujtotak meg. A felvételnek természetesen sok nézője akad, a kíváncsiak közül egy azonban azt hitte, hogy ismét bankrablás történt s a rabló most akarja lelőni a kotelességét bátran teljesítő rendőrt. Ijedten futott a felvétel helyéhez közel levő egyik olasz lap szerkesztőségébe, ahonnan csakhamar a rendőrségre telefonáltak, hogy mi igaz az új merényletből? A rendőrség természetesen sietett a félreértést eloszlatni. Mint értesülünk a trieszti mozgófénykép színház Zürichbe is elküldi fényképszét, hogy a többnevű Orloff bankrablógyilkosnak a pályaudvaron történt elfogatását is megörökítse a mozik hálás közönsége számára. A gyujtemény azonban aligha lesz teljes, mert Spector a harmadik bankrabló minden valószínűség szerint elkerüli a büntető igazságszolgáltatást.

— **Ijedelem a főpostán.** A déli órákban a főpostahivatalban nagy ijedtséget okozott egy részeg postás garázdálkodása. Miskulin levélhordó ugyanis a nagy melegben a rendesnél több alkoholt fogyasztott el s a szesz gőze annyira fejébe szállott, hogy valóságos dühöngési jelenetet produkált. Egyszerre csak kést rántott s mindenkit leszurással fenyegetett. Különösen Schmiermund felügyelő, a postahivatal vezetője ellen irányult haragja, mert felebbvalója csendre intette őt. A dühöngő postás késsel fenyegette Schmiermundot, aki a részeg ember elől kénytelen volt a postahivatalban levő lakására menekülni. Az ijedelemből azonban kijutott az egész személyzetnek, míg végül sikerült Miskulinit megfékezni s egyik hivatalszobába zárni. Időközben Szász postaellenőr a rendőrségre telefonált, ahonnan két detektív és egy rendőr jött a szorongatott postások megvédelmezésére. A rendőrök a beugott és veszedelmes levélhordót a rendőrségre kísérték. Pozder dr. rendőrorvos az őrizet alá helyezett Miskulinit délután megvizsgálja s a vizsgálat eredményéhez képest a kórházba szállítják, illetve letartóztatják.

Pozder dr. rendőrségi orvos, mint nekünk lapzárta előtt telefonálják, megvizsgálta a levélhordót. Az orvos Miskulinit épelméjű embernek találta s a részegség nyomait sem állapította meg. Mindössze nagyfokú idegességet, izgatottságot észlelt a levélhordónál, akit a rendőrség az orvos véleményezése alapján szabadon bocsátott. Más oldalról viszont arról értesítenek bennünket, hogy Miskulini könnyen felizgatható, ingerlékeny természetű ember, akit társainak legártatlanabb tréfája olykor napokig is kihoz a sodrából.

— **A kikötőből.** Augusztus 26. érkezett: „Bari olasz gőzös Bariból 33 tonna vegyesáruval, „Buda II“ magyar gőzös Londonból üresen, „Szent László“ magyar gőzös Valenciából 160 tonna vegyesáruval.

Indult: „Vindobona“ osztrák gőzös Triestbe 50 tonna cukorral, „Byzanc“ német gőzös Hamburgba 30 tonna vegyesáruval, „Dano“ olasz gőzös Bariba 200 tonna fával, „Tisza“ magyar gőzös Marseillebe 250 tonna fával, 30 tonna cukorral és 40 tonna vegyesáruval, „Báró Feyérvár“ magyar gőzös Konstantinápolyba üresen, „Split“ osztrák gőzös Spalatóba 30 tonna vegyesáruval, „Filiseia“ görög gőzös Cephaloniába 400 tonna fával.

Távirat ◀▶ Telefon.

Szocialisták

a bankosok gyűlésén.

BUDAPEST, aug. 26. A szocialista pártvezetőség nyomatott körlevelet intézett a párttagokhoz, amelyekben felhívják a munkásságot, hogy az önálló bank felállítása ügyében rendezendő függetlenségi népgyűléseken jelenjenek meg, szólaljanak fel s kérdezzék meg a gyűlések vezetőségeit, hogy az általános választási jog érdekében hajlandók-e küzdeni? Kitérő válasz esetén figyelmeztessék őket, hogy általános választói jog nélkül a függetlenségieknek az önálló bank felállítása ügyében megindított mozgalma eredménytelen fog maradni.

A jegybank tanácsulése.

BÉCS, aug. 26. A magyar-osztrák jegybank tegnapi ülésén Pranger főtitkár bejelentette, hogy a bank üzleti helyzetében változás nem történt. Augusztus vége felé azonban a közönség nagyobb hitelköveteléssel fordul a bankhoz.

Házkutatás

pálinkamérgezés miatt.

BUDAPEST, aug. 26. A hét ember halálával járt vörösváci alkoholmérgezés ügyében az ügyészség utasította a rendőrséget, hogy Keller Ignác pálinkamérőnél tarison házkutatást. A házkutatást ma délelőtt foganatosították. Eredményét a vizsgálat érdekében titokban tartják.

Krivány felmentése.

ARAD, aug. 26. Krivány János volt megyei árvaszéki ülnököt, aki felesége ellen merényletet követett el, az esküdtszék felmentette bizonyítékok hiánya miatt. Az esküdtszék ítéletét a Kuria ma leérkezett ítélete is megerősítette.

Részleges kormányválság Szerbiában.

BELGRÁD, aug. 26. Zsiberac igazságügyminiszter a belügyminiszterrel együtt a sabbáci választás miatt tegnap beadta lemondását. Valószínű, hogy ugyanezen okból Novakovics miniszterelnök is le fog mondani. A választásnál a haladó és nacionalista, továbbá az ő és új radikálisok mérköztek s a választási küzdelemből az utóbbiak kerültek ki győztesen. Az ellenpártbeliek azt állítják, hogy bukásuk a meghamisított választási listák miatt történt.

Öngyilkos hitközségi alkalmazott.

BUDAPEST, aug. 26. Az izraelita hitközség Sip-utcai helyiségében Wilhelm József hitközségi alkalmazott revolverrel agyonlőtte magát. Tettének oka ismeretlen.

Elsülyedt oceánjáró gőzös.

MONTEVIDEO, aug. 26. A „Kolumbia“ elsülyedt gőzös utasai közül azokat mentették meg, akik árbócokra menekültek. Megmentették továbbá a hajónak majdnem teljes legénységét. Sok asszony és gyermek vízbefult. A kikötő bejáratát a „Kolumbia“ hajó roncsai részben elzárják. A „Schlesien“ hajót, amely könnyen megrongálódott, a hatóságok visszatartották. A „Kolumbián“ 102 utas és 48 főnyi legénység volt. Az összeütközés reggel 6 óra fele történt felhőszakadásszerű esőben. A „Kolumbia“ befutott a kikötőbe, míg a „Schlesien“ indulóba volt kifelé. A „Kolumbiát“ a másik gőzös kétfelé vágta. Az elülső rész rögtön elsülyedt, a hátsó rész néhány percig uszott még a tenger színén. Az utasok nagyobb részét a katasztrófa alvás közben érte. Óriási kavargás keletkezett. Kis gőzösök azonnal a szerencsétlenség színhelyére siettek, hogy a mentési munkálatokban résztvegyenek. A viharos tenger rendkívül megnehezítette a munkát. A megmentettek számát 70-re teszik. A szívszagató jelenetek, amelyek a szerencsétlenség alatt és azután lejátszódtak, az egész várost nagy izgalomba ejtik.

MONTEVIDEO, aug. 26. A „Kolumbia“ elsülyedésénél, mely öt perc alatt ment végbe, csak három asszonyt mentettek meg. Az „Amestis“ nevű angol cirkáló legénysége több embert megmentett. A gondos ápolás dacára a megmentettek közül, akik majdnem mindnyájan csak félig voltak öltözködve, heten, ezek között három gyermek, meghaltak. Egy kis gyermeknek sikerült egy másikat megmentenie. A holttestek kihalászásán erősen dolgoznak.

A porta válasza.

KONSTANTINAPOLY, aug. 26. A kormány jegyzéke, amelyben válaszol a védőhatalmak közös jegyzékére és amely holnap fog elmenni, hangsúlyozza, hogy a porta a Görögországgal való konfliktus elsimitása után nem kíván többé Kréta felől tárgyalni és hogy a török kormány a védőhatalmaknak javaslatokat fog tenni Kréta alkotmánya dolgában.

Rémület a portán.

KONSTANTINAPOLY, aug. 26. Azok a hírek, hogy Bulgária fegyverkezik és katonai konvenció készül Ausztria-Magyarország és Románia közt, a portán nagy rémületet keltettek.

Bolgárok és törökök véres harca.

BERLIN, aug. 26. Konstantinápolyból táviratozzák: Vasárnap délelőtt három török katona bolgár területre lépett és rejtekhelyből lövöldöztek három bolgár határőrre, akik viszonozták a tüzelést. Két török katona meghalt, a harmadik megsebesült és visszamenekült török területre. Délben tömegesen mentek ki a törökök a vérontás színhelyére, ahol a holttestek hevertek és visszahozták a két török katona holttestét. A bolgár hatóságok értesülvén az esetről, egy század határőrséget küldtek ki s ebből újabb összeütközés támadt, amely estig tartott. A portán eleinte jelentéktelennek tartották az esetet, de közben megérkeztek a tényállásról szóló hiteles hírek és az a jelenség, hogy Bulgária szemlátomást mozgósít. A belügyminiszterhez távirat jött azzal a hírrel, hogy Bulgária egy tartalékszázalóját Primibe

hivott be és további 10 zászlóaljat készül mozgósítani. Nagy mennyiségben küldtek eleséget és takarmányt Pirim környékére.

Az albánok zendülése.

SZALONIKI, aug. 26. Albániában még távolról sincs helyreállítva a nyugalom. A kormány a fenyegető veszedelemre való tekintettel nagy csapatokat indított utnak. Monasztirból egy további zászlóalj ment Mitrovicába. Az albánok szét akarják rombolni a sineket, hogy lehetetlenné tegyék a csapatszállítását.

Óriási kazánrobbanás.

BORDEAUX, aug. 26. Az itteni szerszámgyárban tegnap délután óriási kazánrobbanás történt. A szerencsétlenség következtében huszonnyolc alkalmazott halálosan megsebesült.

A reimsi repülőgépverseney.

REIMS, aug. 26. A tegnapi napon Paulham léghajós a repülés terén újabb világrekordot állított fel. Paulham délután 3 óra 50 perckor emelkedett a levegőbe repülőgéppel és husz méternyi magasságra emelkedett. Már utjának kezdetén egy meglehetősen erős szélroham támadta meg, de ő sikeresen küzdött a széláram ellen. Közben Latham is föl szállott, de csakhamar a földre ereszkedett. Paulham még mindig a levegőben maradt. Két másik léghajós is felszállott repülőgépén, az egyiket azonban kudarc érte a másik ellenben meglehetősen hosszú utat tett meg. Paulham csodálatos kitartással szélben és esőben tovább repült. Csak estefelé 6 óra 35 perckor 131 kilométernyi ut után szállott le a földre. A repülés 2 óra 43 perc és 24 másodpercig tartott s ezen repülésével Paulham leverte a világrekordot, amelyet Sommer a repülés idejére nézve állított fel legutóbbi 2 óra és 27 perces repülésével. Paulham benzinhány miatt volt kénytelen leszállani.

Kobelt és Vidákovics

BRISTOL KÁVÉHÁZA

ABBAZIA.

Estéknént

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányzenekara hangversenyez. Utolsó hajó Fiuméba este 1/2 11 órakor.

Varieté Hotel Susak

Tulajdonos: Pesaro Vittorio

Egészen új műsor

Bonitta la Feria spanyol táncok,
Szép Erzszi magyar szubrett,
Pereny Nusi nemzetközi énekesnő,
Blanche Henriette bécsi szubrett,
Bertasi Amalia olasz énekesnő,
Omero Lina nemzetközi táncok,
Doree Em. ny angol ének és tánc,
Csillag Anny magyar szubrett,

Les Oskars olasz, spanyol és francia duettisták.

Karmester:
Virgilio Virgili

Rendező:
Venutti Nino.

Kezdeté este 9 órakor.

Új műsor.

Belépti díj I kor.

Nagy látványosság.

Két fiatal ember vagy deák izraelita családnál szeptember 1-től

teljes ellátást kaphat.

Cím: Via Germania 11 III. em. 7. ajtó.

Fiatal szaldokontista

néhány évi gyakorlattal, megbízható, gyors munkás, aki a magyar és német nyelvet jól bírja, helybeli gyári cégnél felvétetik. Belépés szeptember 15 vagy előbb. Ajánlatok „70“ jelűre e lap kiadóhivatalához intézendők.

Bratovich G. N.

könyvkötészete átköltözött a Castello utca 9. számú Kucich-házba. Telefon sz. 766.

Minél számosabb megrendelésért esedezik továbbra is

Bratovich G. N.

Hotel Pensió JOLANDA

VELENCE

Legolcsóbb, legszebb fekvésű szálló Riva degli Schiavoni, 200 lépéssnyire a Márktértől.

Modern kényelem. Villanyvilágítás.
Kitűnő konyha. Szobák 3 lírától feljebb.
Penzió 8 lírától feljebb.

Üzleti helyiség

hűtőkamrával felszerelve, f. é. október hó 1-ével több évre kiadó. Előnyös fekvésénél fogva a vásárcsarnokok közvetlen közelében huszárnyasok-tej-vaj-zöldség és élelmiszerek árusítására különösen alkalmas. Írásbeli ajánlatok Fiume 224. számú postafiókhoz kéretnek.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Fiume, Riva Szápary, az Adria palota mellett

Egyedüli magyar étterem.

Kizárólag magyar konyha.

Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borok. Kitűnő villás reggeli.

Mérsékelt árak.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Olcsó és jó magyar koszt

kapható Via Pomerio 9. I. em. 10. ajtó bentékezésre vagy kihordásra.

FILIPPOVICH EDE

Uri és női fodrász terme

Fiume, Deák-korzó 30. szám

külön női teremmel, hol fejmosás vilanyos készülékkel, hajfestés, manicure, pedicure és mindennemű haj- és fésülési munka kifogástalan jó és gyors kivitelben végeztetik.

Előkelő uri fodrász terem.

3 világos szoba

a város központjában fiatal embereknek esetleg családnak is kívánságra ellátással együtt kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Magyar okleveles szülésznő,

ki horvátul és németül is beszél a n. é. hölgyközönség b. pártfogásába ajánlja magát. Cim Borka Mihályné Fiume Via Gisella 9. sz.

Átköltözés

1909 augusztus 1-étől

Standut Oel Company

irodája Fiume

Via Riva 2. sz. I. emeleten van.

Ujságkihordó

(asszony vagy leány is) jó fizetéssel azonnal felvétetik a Tengerpart kiadóhivatalában Vicolo dell'Ospedale Casa Wurzer I. em.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A tőkekamatadót a bank önmaga viseli.

Lido-Velence Splendide szálló**Villa Principessa Giovanna**

Tulajdonosok: FRATELLI CARRARO

Elsőrangú, ujonnan épített szálló gyönyörű, csendes fekvésben, remek kilátással a lagunákra és Velencére.

Nagy előcsarnok terrasszok, villanyvilágítás, lift, központi fűtés, dohányzó, biliárd, olvasó- és hölgyterem. Külön lakásrészek fürdővel és toalette-helyiséggel. Tágas kert.

Penzió és külön megállapodások

családok részére igen mérsékelt áron.

Nagy étterem. -- Elsőrendű konyha és kiszolgálás.

Pilseni és müncheni sör.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Corsia Deákon az állomással szemben levő volt „New-York“ kávéházat átvettem és

„BALATON“ kávéház

elnevezés alatt teljesen átalakítva újból megnyitottam.

Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását maradok tisztelettel

STEINER JULIA.

Csemegeolaj behozatal és kivitel

finom, kiváló finom és legfinomabb minőségben bádognakban és hordókban. Olcsó áron szállítja e kiváló különlegességeket bérmentve minden vasuti és hajóállomásra a

Tengermelléki Kereskedelmi Társaság

Fiume Corso 12 I. emelet.

Lido-Velence PANNONIA VILLA

Gyönyörű központi fekvés, teljesen újjáalakítva: 40 szoba s külön apartamentok. Előzékeny kiszolgálás. Mérsékelt árak.

Egy tulajdonban az új kávéházat a Szt.-Márktéren (a quadri mellett) és a Frezzeria utcában levő nagy cukrászdával. Nagyb. pártfogást kér Carlo Lavenna.

FLORIÁN KÁVÉHÁZ VELENCE Szt. Márkus-tér.

Elsőrendű kávéház. Az idegenek találkozó helye.

Kitűnő fagyalt alla napoletana. Tea, kávé, csokoládé, cukrászsütemények stb.

Előzékeny kiszolgálás.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak

részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Urményi-tér 6. — Telefon szám 226.

Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ**DUPLA MALÁTA SÖR**

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Urményi-tér 6.

GUSTINCICH JÁNOS**finomsütődéje**

Fiume, Via Alessandrina I. sz.

készíti elsőrendű

tea-kétszersültet

luxus- és házikenyeret, Graham- és rozskenyeret. Ezenkívül elfogad sütésre kenyeret és süteményeket.

Nagy lisztraktár a legelső budapesti gőzmalmokból.

Házhoz szállítás! Telefon 853 sz.

Kétszersültet postai csomagban is szétküldetnek.

Megnyílt!**Megnyílt!**

Az ujonnan átalakított „Monte Verde“ vendéglő kerthelyisége. Kitűnő kiszolgálás. Finom ételek és italok. Naponta cigányzene.

A magyarok legkellemesebb szórakozó helye.

A vendéglős.

QUADRI KÁVÉHÁZ

VELENCE, Szt. Márkus-tér.

Csokoládé, tea, cukrászda, frissítő italok, likörök és finom borok.

A Velencét látogató magyarok találkozó helye.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart“ immár hatodik évfolyamban jelenik meg és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➡ „A TENGERPART“ minden hirdetése eredménynyel jár. ➡

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.